

G CONSELLERIA
O HISENDA
I I ADMINISTRACIONS
B PÚBLIQUES
/ ESCOLA BALEAR
ADMINISTRACIÓ
PÚBLICA

UNITAT 2

TRAMITACIÓ I EXECUCIÓ DELS CONTRACTES

CONTINGUTS

1. Preparació dels contractes de les administracions públiques
2. Adjudicació dels contractes de les administracions públiques
3. Fase d'execució: efectes, compliment i extinció dels contractes administratius
4. Contractes subscrits per ens que no són administracions públiques

Autoria: Jesús Salvá Blanco

Data d'actualització: gener de 2025

Aquesta obra es difon mitjançant la llicència [Creative Commons Reconocimiento- NoComercial-CompartirIgual 4.0 Internacional License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

1. PREPARACIÓ DELS CONTRACTES DE LES ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES

1.1. Consultes prèvies al mercat

L'LCSP incorpora la regulació de les consultes preliminars del mercat, prevista expressament en la Directiva 2014/24/UE, amb la finalitat de preparar correctament la licitació i informar els operadors econòmics sobre els seus plans i els seus requisits de contractació.

1.2. Expedient de contractació

No es poden adjudicar contractes de les administracions públiques sense la tramitació prèvia de l'expedient de contractació, tret dels casos de tramitació d'emergència. A l'expedient de contractació s'hi ha d'incorporar els plecs de clàusules administratives particulars i de prescripcions tècniques que han de regir el contracte, amb els matisos següents:

- En cas que el procediment d'adjudicació sigui el diàleg competitiu, els plecs se substitueixen pel document descriptiu.
- Quan es tracti d'un contracte basat en un acord marc en el qual s'hagin de convocar les parts a una nova licitació, els plecs se substitueixen pel document de licitació.

A més, s'ha d'incorporar a l'expedient de contractació el certificat d'existència de crèdit o el document equivalent i, si escau, la fiscalització favorable de la Intervenció.

D'altra banda, s'estableix l'obligació de justificar adequadament en l'expedient els aspectes següents:

- L'elecció del procediment de licitació.
- La classificació que s'exigeixi als participants.
- Els criteris de solvència tècnica o professional i econòmica i financera, i els criteris que es tindran en consideració per adjudicar el contracte, així com les condicions especials d'execució.
- El valor estimat del contracte amb una indicació de tots els conceptes que l'integren, inclosos els costos laborals, si n'hi ha.
- La necessitat de l'Administració que es pretén satisfer mitjançant la contractació de les prestacions corresponents, i la seva relació amb l'objecte del contracte, que ha de ser directa, clara i proporcional.
- En els contractes de serveis, l'informe d'insuficiència de mitjans.
- La decisió de no dividir en lots l'objecte del contracte, si escau.

A més, en els expedients de contractes d'obres hi ha de constar un projecte d'obres supervisat i aprovat, quan sigui procedent, i en els contractes de concessió d'obres hi ha de figurar un estudi de viabilitat.

1.3. Expedient de contractació en contractes menors

Per motius d'eficiència i agilitat, la normativa reguladora dels contractes del sector públic sempre ha previst la possibilitat d'adjudicar directament determinats contractes la quantia dels quals sigui inferior a certs llindars: són els denominats *contractes menors*. Amb l'LCSP han descendit els llindars de quantia i s'han incorporat nous requisits per poder subscriure contractes menors, amb l'objectiu d'evitar que amb l'ús indegut d'aquesta modalitat de contractació s'eludeixin els requisits de publicitat, transparència i concurrència propis dels procediments d'adjudicació, especialment mitjançant fraccionaments il·lícits de l'objecte.

Així, amb l'LCSP es consideren contractes menors els contractes d'obres el valor estimat dels quals sigui inferior a 40.000 € i els contractes de serveis i subministraments el valor estimat dels quals sigui inferior a 15.000 €. En el TRCLSP s'establia un import (amb l'IVA exclòs) inferior a 50.000 € per als contractes d'obres, i a 18.000 € en la resta de casos.

S'han d'incorporar a l'expedient, a més de la factura i l'aprovació de la despesa, ja exigits en el TRCLSP, un informe de l'òrgan de contractació en què es justifiqui motivadament la necessitat del contracte i la no-alteració de l'objecte amb la finalitat d'evitar l'aplicació dels llindars descrits en el paràgraf anterior.

Dit d'una altra manera: ha de quedar reflectit que els contractes menors responen a necessitats puntuals i que no es fracciona l'objecte d'un contracte la quantia del qual superi els llindars en diversos contractes menors amb l'objectiu d'eludir el procediment d'adjudicació.

No obstant això, no serà necessària aquesta justificació en aquells contractes el pagament es verifiqui mitjançant el sistema de bestretes de caixa fixa o un altre similar per a fer pagaments menors, sempre que el valor estimat del contracte no sigui superior a 5.000 euros.

D'altra banda, quan es tracti d'un contracte menor d'obres, s'exigeix el pressupost de les obres, sens perjudici que hi hagi d'haver un projecte d'obres i la supervisió corresponent, quan les normes aplicables ho requereixin.

A més, s'estableix l'obligatorietat de publicar informació relativa als contractes menors en el perfil de contractant, almenys trimestralment, excepte aquells el valor estimat dels quals sigui inferior a 5.000 €.

Els contractes menors no poden tenir un termini de durada superior a un any, i no poden ser objecte de pròrroga.

1.4. Formes de tramitació de l'expedient

L'LCSP permet la tramitació urgent i d'emergència per a casos excepcionals, però la regla general és la tramitació ordinària.

La tramitació urgent és procedent en expedients corresponents a contractes la subscripció dels quals respon a una necessitat inajornable o l'adjudicació dels quals és necessari accelerar per raons d'interès públic, cas en què s'ha d'incorporar a l'expedient una declaració d'urgència en la qual es justifiqui motivadament aquesta situació.

Les especificitats de la tramitació urgent són les següents:

- Els expedients tenen preferència per als diferents òrgans que intervenen en la tramitació, que disposen d'un termini de cinc dies per emetre els informes o dur a terme els tràmits corresponents.
- En el procediment d'adjudicació, els terminis de licitació, adjudicació i formalització es redueixen a la meitat, llevat d'excepcions.
- El termini d'inici de l'execució del contracte no pot excedir d'un mes, comptador des de la formalització.

La tramitació d'emergència pot tenir lloc quan l'Administració hagi d'actuar de manera immediata a causa d'esdeveniments catastròfics, de situacions que suposin un perill greu o de necessitats que afectin la defensa nacional. En aquest cas, no és necessari tramitar un expedient de contractació ni que hi hagi crèdit com a requisits previs per executar el contracte.

1.5. Els plecs de clàusules administratives particulars i de prescripcions tècniques

Els plecs de clàusules administratives particulars i de prescripcions tècniques són documents elaborats per l'òrgan de contractació en la fase de preparació, que són d'obligat compliment per al contractista en la fase d'execució. Per tant, ambdós tenen caràcter contractual.

El plec de clàusules administratives particulars és el document que determina el règim jurídic del contracte, en el qual s'estableixen el procediment d'adjudicació, les condicions necessàries per poder licitar, els criteris d'adjudicació i la seva ponderació i les previsions jurídiques que regiran l'execució. En definitiva, es podria dir que és la «lleï del contracte». Els plecs de clàusules administratives particulars els aprova l'òrgan de contractació, sens perjudici de l'aprovació prèvia de models de plecs particulars per a determinades categories de contractes de naturalesa anàloga, és a dir els denominats *plecs tipus*.

Quant a la regulació del plec de clàusules administratives en l'LCSP, destaquen les característiques següents:

- Es preveu expressament la inclusió en el plec de clàusules administratives particulars de consideracions socials, laborals i ambientals que es poden establir com a criteris de solvència o d'adjudicació o com a condicions especials d'execució.
- S'estableix possibilitat de preveure en el plec la imposició de penalitats en cas que el contractista incompleixi les seves obligacions en matèria social, laboral, mediambiental o de subrogació.
- Es permet la rectificació dels plecs una vegada aprovats per error material, de fet o aritmètic.

El plec de prescripcions tècniques és el document que desplega els aspectes tècnics de la prestació en què consisteix l'objecte del contracte, i la metodologia o els requeriments necessaris per dur-lo a terme. Com a característica destacable, es defineixen els conceptes de *prescripció o especificació tècnica, norma, avaluació tècnica europea, especificació tècnica comuna i referència tècnica*.

2. ADJUDICACIÓ DELS CONTRACTES DE LES ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES

Una vegada aprovat l'expedient de contractació, comença el procediment d'adjudicació, el qual no té la consideració de procediment administratiu en sentit estricte, sinó que es tracta d'un procediment previ i separable a la formalització d'un contracte administratiu.

En el procediment d'adjudicació es poden distingir les fases següents:

- Informació prèvia: es pot publicar informació amb caràcter previ a l'inici del procediment d'adjudicació.
- Presentació de proposicions: el procediment d'adjudicació s'inicia amb l'obertura del termini per presentar ofertes.
- Fase d'avaluació: en aquesta fase, s'admeten o s'exclouen les ofertes dels licitadors i es valoren les ofertes admeses d'acord amb els criteris d'adjudicació establerts en el plec de clàusules administratives particulars. S'ha de requerir al licitador que hagi presentat l'oferta més ben valorada que porti la documentació necessària per a l'adjudicació en el termini indicat.
- Fase de resolució: en aquesta fase, es posa fi al procediment d'adjudicació, normalment amb una resolució de l'òrgan de contractació d'adjudicació a favor del licitador que hagi presentat l'oferta més ben valorada, cas en què posteriorment es formalitzarà el contracte. També pot ocórrer que el procediment finalitzi per decisió de l'òrgan de contractació de no adjudicar-lo o formalitzar-lo, o per desistiment.

Els procediments d'adjudicació prevists en l'LCSP són el procediment obert, el procediment restringit, el procediment amb negociació (licitació amb negociació i negociat sense publicitat), el diàleg competitiu i l'associació per a la innovació. En relació amb els procediments d'adjudicació cal destacar el següent:

- La quantia del contracte deixa de ser un supòsit d'aplicació dels procediments amb negociació.
- S'inclou l'associació per a la innovació com a nou procediment.
- Es preveu una modalitat simplificada del procediment obert.

Com a regla general, s'estableix que l'adjudicació s'ha de dur a terme ordinàriament utilitzant diversos criteris d'adjudicació i mitjançant els procediments obert o restringit. La resta de procediments només són procedents en els supòsits taxats que s'indiquin per a casa cas.

A més, es preveuen dos supòsits excepcionals en els quals no és necessari tramitar cap procediment d'adjudicació:

- Els contractes menors, sempre que es compleixin els requisits per subscriure'ls i s'inclogui en l'expedient la documentació exigida.
- Els contractes relatius a prestacions sanitàries en supòsits d'urgència el valor estimat dels quals sigui inferior a 30.000 €.

En el procediment d'adjudicació, els òrgans de contractació han d'ajustar les seves actuacions als principis d'igualtat, transparència i lliure competència. Per reforçar aquest darrer principi, s'estableix l'obligació per a qualsevol actor que intervingui en el procediment d'adjudicació (òrgans de contractació, tribunals de recursos contractuals o juntes consultives) de comunicar a la Comissió Nacional dels Mercats i la Competència qualsevol indicatiu de vulneració de les normes de defensa de la competència del qual tenguin coneixement en l'exercici de les seves funcions.

A continuació, seguint l'esquema de l'LCSP s'indiquen les fases del procediment d'adjudicació en general i posteriorment les especialitats de cada tipus de procediment.

2.1. Fases del procediment d'adjudicació

2.1.1. Informació prèvia

Els òrgans de contractació poden publicar un anunci d'informació prèvia amb l'objectiu de donar a conèixer futures licitacions de contractes d'obres, serveis o subministraments subjectes a regulació harmonitzada. L'anunci es pot publicar, a elecció de l'òrgan de contractació, en el perfil de contractant allotjat a la Plataforma de Contractació del Sector Públic o en el *Diari Oficial de la Unió Europea* (DOUE), amb el contingut que estableix l'annex III.A de l'LCSP.¹ La publicació d'aquests anuncis previs és optativa, però, com s'indica més endavant, ofereix l'avantatge de reduir els terminis per presentar proposicions quan es liciti el contracte si a més compleixen certs requisits.

2.1.2. Presentació de proposicions o sol·licituds de participació

El procediment d'adjudicació s'inicia amb l'obertura del termini per presentar ofertes. Per a això, s'ha de publicar un anunci de licitació, excepte en els procediments negociats sense publicitat. Tret d'aquest cas concret, és obligatòria en tot cas la publicació de l'anunci de licitació en el perfil de contractant.

Si l'entitat contractant pertany a l'Administració General de l'Estat o al sector públic estatal, s'ha de publicar a més en el *Butlletí Oficial de l'Estat* (BOE). Si es tracta d'un contracte subjecte a regulació harmonitzada s'ha de publicar l'anunci de licitació en el DOUE, qualsevol que sigui l'àmbit territorial de l'entitat contractant, i aquesta publicació és optativa per a la resta de contractes:

	Entitat contractant d'àmbit estatal	Entitat contractant d'àmbit local o autonòmic
Contractes SARA	Publicació obligatòria en el BOE, en el DOUE i en el perfil de contractant.	Publicació obligatòria en el DOUE i en el perfil de contractant.
Contractes no SARA	Publicació obligatòria en el BOE i en el perfil del contractant; és optativa la publicació en el DOUE.	Publicació obligatòria en el perfil de contractant; és optativa la publicació en el DOUE.

Els terminis de presentació de proposicions i sol·licituds de participació s'han de fixar tenint en compte el temps raonablement necessari per preparar-les, i en cap cas no han de ser inferiors als mínims exigits en l'LCSP per a cada tipus de procediment.

S'estableix l'obligació d'ampliar els terminis de presentació quan un possible licitador interessat no hagi atès un requeriment d'informació addicional formulat en el termini establert,² tret que la informació sol·licitada tengui caràcter irrellevant³ a efectes de poder formular una oferta vàlida. Aquesta ampliació ha de ser proporcional a la importància de la informació sol·licitada en el requeriment no atès.

¹ Aquest termini és el que determina l'article 138.3 de l'LCSP: «Els òrgans de contractació han de proporcionar a tots els interessats en el procediment de licitació, **a tot tardar 6 dies abans que finalitzi el termini fixat per a la presentació d'ofertes**, la informació addicional sobre els plecs i altra documentació complementària que aquests sol·licitin, **a condició que l'hagin demanat almenys 12 dies abans del transcurs del termini de presentació de les proposicions o de les sol·licituds de participació**, llevat que en els plecs que regeixen la licitació s'estableixi un termini diferent».

² En tot cas es considera rellevant qualsevol informació addicional transmesa a un licitador i qualsevol informació associada a elements referits als plecs i els documents de contractació.

També s'ha d'ampliar el termini en cas de modificació substancial⁴ en els plecs, quan les proposicions només puguin fer-se després d'una visita sobre el terreny o consulta in situ de la documentació que s'adjunti al plec, i si, excepcionalment, es facilita l'accés als plecs per mitjans no electrònics durant un termini addicional de cinc dies.

Presentar les proposicions suposa l'acceptació les condicions fixades en el plec i l'autorització a la mesa o a l'òrgan de contractació per consultar les dades recollides en el Registre Oficial de Licitadors i Empreses Classificades de l'Estat.

Les proposicions dels interessats són secretes i se n'ha de garantir la confidencialitat fins al moment de l'obertura, sens perjudici de la informació que s'hagi de facilitar als participants en una subhasta electrònica, en un diàleg competitiu o en un procediment d'associació per a la innovació.

Cada licitador únicament pot presentar una proposició, sens perjudici de l'admissibilitat de variants o la presentació de nous valors en una subhasta electrònica.

En les proposicions s'hi ha d'incloure una declaració responsable en la qual el licitador ha de posar de manifest que compleix els requisits exigits per presentar-se al procediment d'adjudicació corresponent. A aquest efecte, els òrgans de contractació han d'incloure el model de declaració responsable en el plec. Aquesta declaració responsable s'ha d'ajustar al formulari del document europeu únic de contractació (DEUC),⁵ tret del cas del procediment obert simplificat.

Quan s'hagin de tenir en compte criteris d'adjudicació diferents del preu, hi ha la possibilitat de permetre que els licitadors ofereixin variants: això és que puguin executar la prestació en què consisteix el contracte d'una manera diferent de la que estableix el plec, sempre que estigui previst expressament i es defineixi sobre quins elements i quines condicions són admissibles.

2.2.2. Fase d'avaluació

Una vegada acabat el termini per presentar ofertes comença la fase d'avaluació, en la qual les ofertes s'han de classificar partint dels criteris d'adjudicació prèviament definits en el plec. Aquests criteris d'adjudicació s'han d'orientar a la consecució de la *millor relació qualitat-preu*, concepte que substitueix el d'*oferta econòmicament més avantatjosa*, que si bé apareix entre els principis fonamentals de l'article 1 de l'LCSP, no ocorre així en la regulació dels criteris d'adjudicació.

³ Es considera en tot cas modificació substancial la que afecta la classificació requerida, l'import i el termini del contracte, les obligacions de l'adjudicatari i el canvi o variació de l'objecte del contracte.

⁴ El document europeu únic de contractació (DEUC), el formulari normalitzat que va establir el Reglament d'execució (UE) 2016/2017 de la Comissió, de 5 de gener de 2016, consisteix en una declaració de la situació financera, les capacitats i la idoneïtat de les empreses per a un procediment de contractació pública. Està disponible en totes les llengües oficials de la UE i s'utilitza com a prova preliminar del compliment dels requisits exigits en els procediments de contractació pública a tota la Unió Europea. Per veure el formulari del DEUC, es pot consultar l'annex 2 del Reglament esmentat (<https://www.boe.es/doue/2016/003/L00016-00034.pdf>).

La millor relació qualitat-preu s'avalua partint de criteris econòmics i qualitatius. Com a regla general s'estableix la utilització d'una pluralitat de criteris, i, en el cas que amb la justificació prèvia en l'expedient només hi hagi un criteri, aquest ha de ser de caràcter econòmic.

Els criteris de caràcter econòmic s'han de basar en un plantejament que atengui la millor relació cost-eficàcia i poden referir-se al preu, la rendibilitat o el càlcul del cost del cicle de vida, concepte nou en l'LCSP que fa referència als costos que es poden produir al llarg del cicle de vida d'un producte, obra o servei, inclosos tant els costos directes (adquisició, manteniment, utilització i retirada o reciclatge) com els indirectes, especialment les externalitats mediambientals.

Quant als criteris qualitatius, destaca la possibilitat d'incloure-hi consideracions de caràcter social o mediambiental, sempre que estiguin vinculades amb la finalitat del contracte.

Un altre aspecte important és l'obligació que incumbeix els òrgans de contractació de vetlar perquè els criteris d'adjudicació estiguin orientats a l'obtenció d'obres, serveis i subministraments de gran qualitat, especialment en els contractes que contenguin prestacions de caràcter intel·lectual. En connexió amb aquest mandat, s'estableix que en contractes de serveis de caràcter intel·lectual (especialment serveis d'arquitectura i enginyeria) i en els de serveis especials que consten en l'annex IV de l'LCSP, els criteris relacionats amb la qualitat han de tenir una preponderància mínima del 51 % de la puntuació assignable en la valoració d'ofertes.

Tenint en compte la seva aplicació, els criteris d'adjudicació es poden classificar en avaluable mitjançant l'aplicació fórmules i en avaluable mitjançant un judici de valor. Els criteris econòmics són en tot cas avaluable mitjançant fórmules, i els criteris qualitatius poden ser avaluable mitjançant fórmules o mitjançant judici de valor.

Quan es facin servir diversos criteris, s'ha de donar preponderància preferentment als avaluable mitjançant la simple aplicació de fórmules. En cas que no sigui així, els criteris avaluable s'han de valorar mitjançant judici de valor en un comitè d'experts si el procediment d'adjudicació és obert o restringit.

En qualsevol cas, si hi ha criteris avaluable mitjançant fórmules i criteris avaluable mitjançant judici de valor, s'han de valorar en primer lloc aquests darrers. Es pretén amb això evitar favoritismes en les valoracions respecte a les ofertes amb millor valoració en els criteris avaluable mitjançant fórmules. S'estableix l'obligació de justificar en l'expedient les fórmules que s'empren.

Una vegada valorades les ofertes d'acord amb els criteris d'adjudicació prèviament fixats, pot ocórrer que hi hagi empat en les valoracions. En previsió d'aquesta contingència, en el plec es poden preveure criteris específics per

resoldre aquests empats que han d'estar vinculats amb la finalitat del contracte i s'han de referir a qualsevol dels aspectes que es preveuen en una llista taxada.⁶

Quan l'òrgan competent per a la valoració detecti que una oferta pot ser inviable perquè la considera anormalment baixa, ha de donar audiència al licitador perquè la justifiqui i, partint d'això, ha de prendre la decisió d'acceptar-la o rebutjar-la.

Quan l'únic criteri d'adjudicació sigui econòmic, els paràmetres per apreciar ofertes desproporcionadament baixes són els que s'estableixin reglamentàriament,⁷ tret que el plec disposi una altra cosa. En cas que hi hagi diversos criteris, cal atènyer-se al que preveu el plec, cas en què és optatiu fixar paràmetres per apreciar ofertes desproporcionadament baixes.

Sobre la justificació de les ofertes incurses en presumpció d'anormalitat, es pot destacar que en tot cas s'han de rebutjar aquelles la causa del baix valor de les quals sigui la vulneració de la normativa sobre subcontractació o l'incompliment de les obligacions aplicables en matèria mediambiental, social o laboral, nacional o internacional, inclosos els convenis col·lectius.

Una vegada que l'òrgan competent hagi classificat les ofertes vàlides, s'han d'ordenar per ordre decreixent i s'ha de requerir al licitador més ben valorat que presenti, en un termini de deu dies hàbils, la documentació necessària per a l'adjudicació, la resolució de la qual s'ha de dictar en un termini màxim de cinc dies hàbils comptadors des de l'endemà de la recepció de la documentació (en cas que sigui correcta). Si no es lliura la documentació en el termini establert, s'entén que el licitador ha retirat la seva oferta, i se li ha d'exigir una penalitat del 3 % del pressupost base de licitació amb l'IVA exclòs.

2.2.3. Fase de resolució

D'acord amb l'LCSP, el procediment d'adjudicació es pot resoldre de tres maneres:

- Resolució d'adjudicació i formalització posterior del contracte, que és la forma normal de terminació del procediment d'adjudicació.
- Decisió de l'òrgan de contractació de no adjudicar-lo o formalitzar-lo.
- Desistiment.

La resolució d'adjudicació ha de ser motivada i s'ha de notificar a tots els candidats i licitadors, i s'ha de publicar en el perfil de contractant. En cas que el contracte sigui susceptible d'un recurs especial en matèria de contractació, la formalització no es pot efectuar fins que hagin transcorregut quinze dies hàbils comptadors des de la data de notificació de l'adjudicació als candidats o licitadors. La formalització dels contractes de les administracions públiques és en un document administratiu, si bé el contractista pot sol·licitar que el contracte s'elevi a escriptura pública, cas en què són a càrrec seu les despeses corresponents.

⁵ Article 147.1 de l'LCSP.

⁶ Actualment són els que recull l'article 85 de l'encara vigent Reglament general de contractes de les administracions públiques.

Una vegada formalitzat el contracte, l'anunci de formalització s'ha de publicar en un termini no superior a quinze dies hàbils en el perfil de contractant, juntament amb el document contractual. Si el contracte està subjecte a regulació harmonitzada, s'ha de publicar a més en el DOUE en el mateix termini.

Com en el cas dels anuncis de licitació, només és obligatòria la publicació en el BOE de la formalització dels contractes que subscriuguin l'Administració General d'Estat i les entitats dependents que tenguin la consideració d'administració pública; els ens d'àmbit local i autonòmic s'han d'ajustar al que disposi la legislació autonòmica que hi sigui aplicable.

Pot ocórrer que el contracte no s'arribi a adjudicar o formalitzar, per decisió de l'òrgan de contractació basada en raons d'interès públic que s'han de justificar en l'expedient, o per desistiment fundat en infraccions no esmenables en les normes de preparació del contracte o les normes reguladores del procediment d'adjudicació, cosa que també ha de quedar justificada en l'expedient.

Si no s'adjudica o formalitza el contracte, s'ha d'indemnitzar els licitadors per les despeses que s'hagin produït en la preparació d'ofertes i no es pot licitar un nou contracte amb el mateix objecte mentre persisteixin les raons d'interès públic que en van motivar la decisió.

En canvi, el desistiment no impedeix que s'iniciï immediatament un nou procediment d'adjudicació.

2.2.4. Successió en el procediment d'adjudicació

Si durant la tramitació d'un procediment i abans de la formalització del contracte es produeix una operació de fusió, escissió, transmissió del patrimoni empresarial o d'una branca de l'activitat, l'empresa resultant ha de succeir l'empresa licitadora o candidata en la seva posició en el procediment, sempre que compleixi els requisits exigits per poder licitar.

2.2.5. Subhasta electrònica

La subhasta electrònica no és un procediment d'adjudicació, sinó una forma automàtica de classificar ofertes mitjançant un procés electrònic i repetitiu que es pot dur a terme en procediments oberts i restringits i licitacions amb negociació, sempre que l'objecte del contracte no contengui prestacions de caràcter intel·lectual i no hi hagi criteris avaluable mitjançant judici de valor.

No es pot aplicar de forma abusiva o de manera que s'obstaculitzi, restringeixi o falsegi la competència o que es vegi modificat l'objecte del contracte.

2.3. Procediment obert

En el procediment obert qualsevol empresari interessat pot presentar una proposició, i queda exclosa qualsevol possibilitat de negociació.

El termini per presentar ofertes és diferent segons si el contracte està subjecte o a regulació harmonitzada o no hi està:

- Si el contracte està subjecte a regulació harmonitzada, el termini de presentació d'ofertes no ha de ser inferior a 35 dies per als contractes d'obres, serveis i subministraments, o a 30 dies per als contractes de concessió d'obra o concessió de serveis. El termini comença a comptar des de l'endemà de l'enviament de l'anunci a l'Oficina de Publicacions de la Unió Europea. Aquests terminis es poden reduir, sota certes condicions, en cas que s'hagi tramès un anunci d'informació prèvia, de tramitació urgent o d'acceptació d'ofertes per mitjans electrònics.
- Si el contracte no està subjecte a regulació harmonitzada, el termini de presentació d'ofertes no pot ser inferior a 26 dies en contractes d'obres i concessió d'obres, o a 15 dies en la resta de contractes. En ambdós casos, el termini comença a comptar des de la publicació de l'anunci de licitació en el perfil de contractant.

Quant a la fase d'avaluació, cal destacar que, en tot cas, l'obertura de l'oferta econòmica es fa en un acte públic, tret de quan es prevegi que en la licitació puguin fer-se servir mitjans electrònics.

A més, es regula una modalitat simplificada del procediment obert i una altra de més abreujada, per a contractes que no superin certes quanties i sota certes condicions: són el procediment obert simplificat i el procediment obert simplificat sumari.

2.3.1. Procediment obert simplificat

Les característiques més rellevants del procediment obert simplificat són les següents.

- Quant als requisits, es pot tramitar sempre que es tracti de contractes d'obres, subministrament i serveis que compleixin les dues condicions següents:
 - Que el valor estimat sigui igual o inferior a 2.000.000 € si es tracta d'obres, o al llindar corresponent a poders adjudicadors d'àmbit estatal dels contractes subjectes a una regulació harmonitzada⁷ si es tracta de serveis o subministraments.
 - Que entre els criteris d'adjudicació no n'hi hagi cap d'avaluable mitjançant judici de valor o la seva ponderació no superi el 25 % del total, tret del cas

⁷ Veure punt 2.2 de la unitat 1

de prestacions de caràcter intel·lectual (enginyeria i arquitectura), que no poden superar el 45 % del total.

- Publicació i terminis. L'anunci de licitació del contracte únicament s'ha de publicar en el perfil de contractant, i la documentació per a la presentació de l'oferta ha d'estar disponible per mitjans electrònics des del dia de la publicació. Quant al termini de presentació de proposicions, no pot ser inferior a 15 dies, o 20 per als contractes d'obres.
- Especialitats de la tramitació del procediment:
 - Els licitadors han d'estar inscrits en el Registre Oficial de Licitadors i Empreses Classificades del Sector Públic, o en el registre autonòmic corresponent, en la data de finalització del termini per a presentar ofertes, sempre que no es vegi limitada la concurrència. En aquest sentit, també s'admetran les ofertes d'aquells licitadors que, malgrat no estiguin inscrits, acreditin haver sol·licitat la inscripció abans de la data límit per a presentar ofertes.
 - No és procedent la constitució de garantia provisional per part dels licitadors.
 - Les proposicions s'han de presentar necessàriament i únicament en el registre indicat en l'anunci de licitació.
 - Les ofertes s'han de presentar en únic sobre o arxiu electrònic o en dos si es preveuen criteris avaluable mitjançant judici de valor, que han d'anar en un sobre diferent separat de l'oferta relativa als criteris avaluable mitjançant fórmules. En l'oferta s'hi ha d'incloure una declaració responsable de compliment dels requisits exigits, que no és necessari que s'ajusti al model del document europeu únic de contractació.
 - Una vegada valorades les ofertes, la mesa ha de comprovar que el licitador més ben valorat compleix els requisits de capacitat i solvència o classificació mitjançant la consulta en el Registre Oficial de Licitadors i Empreses Classificades del Sector Públic, o en el registre autonòmic corresponent.

2.3.2. Procediment obert simplificat sumari

Dins el procediment obert simplificat s'ha previst un procediment més abreujat per a contractes d'obres d'un valor estimat inferior a 80.000 € o subministraments i serveis d'un valor estimat inferior a 60.000 €, sempre que no contenguin prestacions de caràcter intel·lectual. Aquest procediment té les particularitats següents:

- El termini màxim de presentació de proposicions no pot ésser inferior a deu dies hàbils, la qual cosa no suposa gaire diferència amb els quinze dies naturals del procediment simplificat ordinari, si bé es pot reduir a cinc dies hàbils en cas de compres corrents de béns disponibles en el mercat.
- La constitució de mesa de contractació és potestativa.

- Exempció d'acreditació de la solvència.
- L'oferta s'ha de lliurar en un únic sobre o arxiu electrònic i, per tant, no hi pot haver criteris avaluable mitjançant judici de valor.
- Valoració d'ofertes per mitjans informàtics.
- Les ofertes presentades i la documentació relativa a la valoració han de ser accessibles de forma oberta per mitjans informàtics sense cap restricció des del moment en què es notifiqui l'adjudicació.
- No es requereix la constitució de garantia definitiva.
- La formalització del contracte pot efectuar-se mitjançant la firma del contractista d'acceptació de la resolució d'adjudicació: s'eximeix de qualsevol document contractual, si bé això no suposa que el contracte es perfeccioni amb l'adjudicació, ja que ha de haver-hi una acceptació posterior del contractista.

2.4. Procediment restringit

En el procediment restringit, com en l'obert, s'hi pot presentar qualsevol empresari interessat, i està prohibida qualsevol negociació. La diferència és que el procediment s'articula en les fases següents:

- Presentació de sol·licituds de participació prèvia publicació de l'anunci de licitació corresponent: qualsevol empresari interessat pot presentar una sol·licitud de participació.
- Selecció de candidats: s'avaluen les sol·licituds presentades i se seleccionen els candidats que poden presentar ofertes. L'òrgan de contractació ha de fixar el nombre mínim de candidats que se seleccionarà, que en cap cas no pot ser inferior a cinc. Si el nombre de candidats que han presentat sol·licituds de participació és inferior, es pot continuar el procediment amb els que compleixin les condicions exigides.
- Presentació de proposicions: els empresaris seleccionats han de presentar les seves ofertes en un termini no inferior a trenta dies des de l'enviament de la invitació en el cas dels contractes subjectes a regulació harmonitzada, o a deu dies en la resta de casos.

L'adjudicació del contracte és en termes substancialment similars al procediment obert.

2.5. Procediments amb negociació

En els procediments amb negociació, s'adjudica el contracte al licitador que justificadament tria l'òrgan de contractació, amb la negociació prèvia amb un candidat o amb diversos. Aquesta negociació s'ha de dur a terme d'acord amb una sèrie d'aspectes econòmics i tècnics que l'òrgan de contractació ha d'haver fixat amb caràcter previ a la licitació i que han de constar en el plec de clàusules administratives particulars.

Els procediments amb negociació són la licitació amb negociació (abans denominada *negociat amb publicitat*) i el negociat sense publicitat. Es tracta en ambdós casos de procediments excepcionals que només són possibles en supòsits taxats, entre els quals ja no s'hi inclou la quantia del contracte.

2.5.1. Licitació amb negociació

En l'article 167 de l'LCSP es recullen els supòsits en els quals es pot fer ús de la licitació amb negociació:

- a) Quan, per satisfer les necessitats de l'òrgan de contractació, sigui imprescindible que la prestació, tal com es està disponible en el mercat, sigui objecte d'un treball previ de disseny o d'adaptació per part dels licitadors.
- b) Quan la prestació objecte del contracte inclogui un projecte o solucions innovadores.
- c) Quan el contracte no es pugui adjudicar sense negociacions prèvies a causa de circumstàncies específiques vinculades a la naturalesa, la complexitat o la configuració jurídica o financera de la prestació que constitueixi el seu objecte, o pels riscos inherents a aquesta.
- d) Quan l'òrgan de contractació no pugui establir amb prou precisió les especificacions tècniques per referència a una norma, avaluació tècnica europea, especificació tècnica comuna o referència tècnica, en els termes establerts en aquesta Llei.
- e) Quan en els procediments oberts o restringits seguits prèviament només s'hagin presentat ofertes irregulars o inacceptables.

Es consideren irregulars, en particular, les ofertes que no corresponguin als plecs de la contractació, que s'hagin rebut fora de termini, que mostrin indicis de col·lusió o corrupció o que l'òrgan de contractació les hagi considerat anormalment baixes. Es consideren inacceptables, en particular, les ofertes presentades per licitadors que no tinguin la qualificació requerida i les ofertes amb un preu que excedeixi el pressupost de l'òrgan de contractació tal com s'hagi determinat i documentat abans de l'inici del procediment de contractació.

- f) Quan es tracti de contractes de serveis socials personalíssims que tinguin com a una de les seves característiques determinants l'arrelament de la persona en l'entorn d'atenció social, sempre que l'objecte del contracte consisteixi a dotar de continuïtat en l'atenció a les persones que ja eren beneficiàries d'aquest servei.

Els supòsits de les lletres a), b), c), d) i f) fan referència a la configuració de l'objecte del contracte, mentre que el supòsit de la lletra e) es basa en circumstàncies ocorregudes en un procediment obert o restringit anterior.

2.5.2. Negociat sense publicitat

L'article 168 de l'LCSP recull la casuística que permet fer servir el procediment negociat sense publicitat i que és aplicable a cada uns dels diferents tipus de contracte, i diferencia entre els casos següents:

- Supòsits genèrics per a tota mena de contractes nominats:
 - Quan no s'hagi presentat cap oferta al procediment obert o cap sol·licitud de participació a un de restringit, o les que s'hagin presentat siguin inadequades.⁹ En aquest cas, no es poden modificar

- substancialment les condicions del contracte licitat en un procediment previ.
- Quan la prestació només pugui ser encomanada a un únic empresari per raons d'exclusivitat tècnica, artística o de protecció dels drets exclusius.
 - Quan el contracte hagi estat declarat secret o reservat o quan la seva execució hagi d'anar acompanyada de mesures de seguretat especials o quan ho exigeixi la protecció dels interessos generals de la seguretat de l'Estat.
- Supòsits aplicables als contractes d'obres, subministraments i serveis:
 - Quan per motius d'imperiosa urgència per causes imprevisibles i no imputables a l'òrgan de contractació, sigui necessària l'execució ràpida del contracte i no pugui articular-se mitjançant la tramitació urgent de l'expedient.
 - Quan als procediments oberts o restringits seguits prèviament només s'hi hagin presentat ofertes irregulars o inacceptables, sempre que s'incloguin en la negociació tots els licitadors que compleixin els requisits formals i no es modifiquin substancialment les condicions del contracte.
 - Supòsits addicionals aplicables als contractes de subministrament:
 - Quan els productes es fabriquin exclusivament per a finalitats de recerca.
 - Quan es tracti de lliuraments addicionals efectuats pel proveïdor inicial, sota certes condicions.¹⁰ La durada d'aquests contractes no pot ser, per regla general, superior a tres anys.
 - Quan es tracti de l'adquisició en mercats organitzats o borses de matèries primeres de subministraments que cotitzin en aquests.
 - Quan es tracti d'un subministrament concertat en condicions especialment avantatjoses amb un proveïdor que cessi definitivament en les seves activitats comercials o per altres motius.
 - Supòsit addicional aplicable als contractes de serveis: quan el contracte que s'hagi de licitar sigui conseqüència d'un concurs de projectes i hagi d'adjudicar-se al guanyador o guanyadors, a qui s'ha de convidar a negociar.
 - Supòsit addicional aplicable als contractes d'obres i serveis: quan les obres o serveis que en constitueixin l'objecte siguin una repetició d'altres de similars

8 «Es considera que una oferta no és adequada quan no sigui pertinent per al contracte, perquè és manifestament insuficient per satisfer, sense canvis substancials, les necessitats i els requisits de l'òrgan de contractació especificats en els plecs que regeixen la contractació. Es considera que una sol·licitud de participació no és adequada si l'empresari de què es tracti ha de ser o pot ser exclòs en virtut dels motius que estableix aquesta Llei o no satisfà els criteris de selecció que estableix l'òrgan de contractació.»

9 «Que constitueixin una reposició parcial de subministraments o instal·lacions d'ús corrent, o bé una ampliació dels subministraments o instal·lacions existents, si el canvi de proveïdor obliga l'òrgan de contractació a adquirir material amb característiques tècniques diferents, de manera que doni lloc a incompatibilitats o a dificultats tècniques d'ús i de manteniment desproporcionades.»

adjudicats al mateix contractista mitjançant un procediment en el qual s'hagi publicat un anunci de licitació i, a més, es donin certes condicions.¹¹

Es tracta, en definitiva, de supòsits taxats molt concrets que, en tot cas, s'han d'interpretar restrictivament, ja que són una excepció a dos principis clau de l'LCSP, que són els de publicitat i de lliure concurrència.

2.5.3. Especialitats en la tramitació dels procediments amb negociació

Per tramitar una licitació amb negociació, s'ha de publicar en tot cas un anunci de licitació, mentre que en els negociats sense publicitat no se n'ha de publicar cap, perquè és l'òrgan de contractació el que convida directament els candidats.

L'òrgan de contractació pot optar entre permetre la participació en el procediment a tots els licitadors que responguin a l'anunci de licitació (en la licitació amb negociació) o hagin estat convidats (en el negociat sense publicitat) o restringir-la, cas en què el nombre mínim de candidats és de tres, tret que el nombre de licitadors que compleixin les condicions sigui inferior. Si el nombre de candidats és superior al que ha establert l'òrgan de contractació, el procediment es pot articular en fases fins a reduir-lo si així està previst en el plec de clàusules administratives particulars.

En el cas dels negociats sense publicitat, és possible convidar només un candidat (especialment en els casos d'exclusivitat), cas en què també s'han de dur a terme les negociacions que s'indiquen a continuació, sempre que sigui possible.

Els candidats que finalment participin en el procediment han de presentar una oferta inicial, que l'òrgan o la mesa de contractació ha de revisar.

Posteriorment, s'han de negociar les condicions de les ofertes presentades partint dels aspectes objecte de negociació establerts en el plec. Amb aquesta finalitat, els licitadors disposen d'un termini per presentar una oferta final, en la qual poden haver millorat les seves condicions.

Una vegada presentades les ofertes finals, s'ha de comprovar que compleixen els plecs i s'han de valorar d'acord amb els criteris d'adjudicació establerts. L'adjudicació s'ha de proposar a favor del licitador que hagi obtingut la millor puntuació.

¹⁰ «Sempre que s'ajustin a un projecte base que hagi estat objecte del contracte inicial adjudicat pels procediments esmentats, que la possibilitat de fer ús d'aquest procediment s'indiqui en l'anunci de licitació del contracte inicial, que l'import de les noves obres o serveis s'hagi tingut en compte en calcular el valor estimat del contracte inicial, i que no hagin transcorregut més de tres anys a partir de la subscripció del contracte inicial. En el projecte base s'ha d'esmentar necessàriament el nombre de possibles obres o serveis addicionals, així com les condicions en què aquests s'han d'adjudicar.»

2.6. Diàleg competitiu

Es tracta d'un procediment especialment adequat per a contractes complexos. En el diàleg competitiu, la mesa especial del diàleg competitiu és l'òrgan encarregat de dirigir el diàleg amb els candidats seleccionats i de valorar les ofertes. Els supòsits en els quals es pot fer servir aquest procediment són els mateixos que per a la licitació amb negociació.

Les especialitats procedimentals del diàleg competitiu són les següents:

- Inici del procediment amb la publicació d'un anunci de licitació. Pot presentar una sol·licitud de participació qualsevol empresari interessat que compleixi els requisits definits en l'anunci i en el document descriptiu, que substitueix els plecs.
- Selecció de candidats: aquesta fase és molt similar a la fase de selecció del procediment restringit. No obstant això, si es decideix limitar el nombre d'empreses seleccionades, no pot ser inferior a tres.
- Invitació dels candidats a dialogar.
- Fase de diàleg amb els candidats, dirigit per la mesa especial, amb l'objectiu de determinar i definir els mitjans adequats per satisfer les seves necessitats.
- Presentació d'ofertes: una vegada tancat el diàleg i fixades les condicions, la mesa ha de convidar els participants a presentar l'oferta definitiva.
- Avaluació i proposta d'adjudicació: té la particularitat que la mesa pot negociar determinades condicions contingudes en l'oferta del licitador més ben valorat, sempre que no es modifiquin elements substancials de l'oferta o la licitació.

2.7. Associació per a la innovació

El procediment d'associació per a la innovació és un nou procediment d'adjudicació regulat en la Directiva 2014/24 l'objectiu del qual és el desenvolupament de productes, serveis o obres innovadors i la compra ulterior dels subministraments, serveis o obres resultants.

En el procediment d'associació per a la innovació es poden distingir les fases següents:

- Inici del procediment amb la publicació de l'anunci de licitació. Pot presentar una sol·licitud de participació qualsevol empresari interessat.
- Selecció de candidats: si es decideix limitar el nombre d'empreses seleccionades, no pot ser inferior a tres.
- Negociació dels termes del contracte amb els candidats seleccionats i adjudicació de l'associació al licitador més ben valorat.
- Fase d'associació per a la innovació, en la qual té lloc el procés de recerca, desenvolupament i innovació.
- Adquisició de les prestacions, que s'han de dur a terme si la fase de recerca i desenvolupament ha donat resultats satisfactoris. Les adquisicions s'han de fer en els termes establerts en el plec de clàusules administratives particulars.

2.8. Concursos de projectes

Els concursos de projectes són procediments encaminats a obtenir plans o projectes, especialment en els camps de l'arquitectura, l'enginyeria i l'urbanisme, a través d'una selecció que s'ha d'encomanar, amb una licitació prèvia, a un jurat.

3. FASE D'EXECUCIÓ: EFECTES, COMPLIMENT I EXTINCIÓ DELS CONTRACTES ADMINISTRATIUS

Amb la formalització del contracte, o la comprovació del replantejament en els contractes d'obres, s'inicia la fase d'execució, en la qual el contractista du a terme la prestació corresponent i l'Administració paga la contraprestació acordada fins que s'extingeixi la relació contractual per compliment o per resolució anticipada.

Durant aquesta fase poden sorgir incidències, com ara la necessitat de modificar el contracte o suspendre'l, o pot ocórrer que dugui a terme les prestacions una altra persona diferent del contractista, en els casos de cessió i subcontractació.

Sobre aquesta matèria, l'LCSP preveu, d'una banda, les normes aplicables amb caràcter general i, de l'altra, les disposicions aplicables per a cada tipus de contracte administratiu nominat. Aquest curs, seguint l'estructura de l'LCSP, se centra principalment en les qüestions generals (efectes, prerrogatives, execució, modificació, suspensió, extinció, cessió i subcontractació) amb una breu referència a les especialitats de cada tipus de contracte.

3.1. Efectes dels contractes administratius

Els efectes dels contractes administratius es regeixen per l'LCSP, per la normativa que la desplega i per la resta de normes administratives que, supletòriament hi siguin aplicables, i pels plecs de clàusules administratives i de prescripcions tècniques, generals i particulars, o pel document descriptiu que els substitueixi.

3.2. Prerrogatives de les administracions públiques

En els contractes administratius, les parts (Administració i contractista) no estan en situació d'igualtat, ja que l'Administració té unes prerrogatives en defensa dels interessos generals que li són propis.

Les prerrogatives de l'Administració són les següents:

- Interpretació dels contractes administratius i resolució dels dubtes que ofereixi el seu compliment.
- Modificació dels contractes, únicament per raons d'interès públic i en supòsits taxats.
- Declaració de la responsabilitat imputable al contractista arran de l'execució del contracte
- Suspensió de l'execució del contracte
- Resolució i determinació dels efectes de la suspensió.

A aquestes prerrogatives cal afegir-hi les facultats d'inspecció de les activitats desenvolupades pel contractista durant l'execució del contracte, en els casos en què sigui procedent.

En els procediments que s'instrueixin per a l'exercici d'aquestes prerrogatives, en tot cas s'ha de donar audiència al contractista i és preceptiu el dictamen del Consell d'Estat o de l'òrgan consultiu equivalent de la comunitat autònoma corresponent en alguns casos.¹²

3.3. Execució dels contractes administratius

El contracte s'executa a risc i perill del contractista, sens perjudici del dret a indemnització per danys i perjudicis en casos de força major i sempre que el contractista no hagi actuat de manera imprudent, per als contractes d'obres.

El contractista té dret al pagament del preu convingut per la prestació realitzada. Aquest pagament es pot fer de manera total o parcial, mitjançant abonaments a compte o, en el cas de contractes de prestació successiva, mitjançant pagaments periòdics (mensuals, trimestrals, etc.) al final de cada venciment estipulat.

L'Administració té l'obligació d'abonar el preu dins els trenta dies següents a la data d'aprovació dels certificats d'obra o dels documents que acreditin la conformitat amb el que disposi el contracte dels béns entregats o els serveis prestats, sens perjudici de les normes específiques previstes per als certificats de final d'obra.

Si es retarda el pagament, el contractista té dret a percebre els interessos de demora (a partir del compliment del termini de trenta dies) i la indemnització pels costos de cobrament en els termes que preveu la Llei 3/2004, de 29 de desembre, per la qual s'estableixen mesures de lluita contra la morositat en les operacions comercials.¹³

L'obligació del contractista és executar la prestació d'acord amb el que estableixen l'LCSP i la resta de la normativa aplicable, els plecs i la seva oferta. En aquest sentit, es pot destacar el compliment de les seves obligacions en matèria mediambiental, social i laboral, cosa per la qual ha de vetlar l'òrgan de contractació (article 201 de l'LCSP).

¹¹ D'acord amb l'article 191.3 de l'LCSP:

«a) La interpretació, nul·litat i resolució dels contractes, quan el contractista formuli oposició.
b) Les modificacions dels contractes quan no estiguin previstes en el plec de clàusules administratives particulars i la seva quantia, aïllada o conjuntament, sigui superior a un 20 per cent del preu inicial del contracte, IVA exclòs, i el seu preu sigui igual o superior a 6.000.000 d'euros.
c) Les reclamacions dirigides a l'Administració amb fonament en la responsabilitat contractual en què aquesta pugui haver incorregut, en els casos en què les indemnitzacions reclamades siguin d'una quantia igual o superior a 50.000 euros. Aquesta quantia es pot rebaixar per la normativa de la comunitat autònoma corresponent.

¹² Article 8. Indemnització per costos de cobrament (https://www.boe.es/boe_catalan/dias/2010/07/06/pdfs/BOE-A-2010-10708-C.pdf)

1. Quan el deutor incorri en mora, el creditor té dret a reclamar al deutor una indemnització per tots els costos de cobrament degudament acreditats que hagi patit a causa de la mora d'aquest. En la determinació d'aquests costos de cobrament s'han d'aplicar els principis de transparència i proporcionalitat respecte al deute principal. La indemnització no pot excedir, en cap cas, el 15 per cent de la quantia del deute, excepte en els casos en què el deute no excedeixi els 30.000 euros, en què el límit de la indemnització està constituït per l'import del deute de què es tracti.
2. El deutor no està obligat a pagar la indemnització que estableix l'apartat anterior quan no sigui responsable del retard en el pagament.

Els òrgans de contractació poden establir condicions especials d'execució del contracte, sempre que estiguin vinculades amb la finalitat del contracte. En aquest sentit, s'estableix l'obligatorietat d'incloure, sempre que estiguin vinculades amb la finalitat del contracte, almenys una condició especial d'execució de caràcter social o mediambiental de les que indica l'article 202.2 de l'LCSP:¹⁴

En particular, es poden establir, entre d'altres, consideracions de tipus mediambiental que persegueixin: la reducció de les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle, a fi de contribuir a complir l'objectiu que estableix l'article 88 de la Llei 2/2011, de 4 de març, d'economia sostenible; el manteniment o la millora dels valors mediambientals que es puguin veure afectats per l'execució del contracte; una gestió més sostenible de l'aigua; el foment de l'ús de les energies renovables; la promoció del reciclatge de productes i l'ús d'envasos reutilitzables; o l'impuls del lliurament de productes a granel i la producció ecològica.

Les consideracions de tipus social o relatives a l'ocupació es poden introduir, entre d'altres, amb alguna de les finalitats següents: fer efectius els drets reconeguts en la Convenció de les Nacions Unides sobre els drets de les persones amb discapacitat; contractar un nombre de persones amb discapacitat superior al que exigeix la legislació nacional; promoure l'ocupació de persones amb dificultats especials d'inserció en el mercat laboral, en particular de les persones amb discapacitat o en situació o risc d'exclusió social a través d'empreses d'inserció; eliminar les desigualtats entre l'home i la dona a l'esmentat mercat, afavorint l'aplicació de mesures que fomentin la igualtat entre dones i homes a la feina; afavorir una participació més alta de la dona en el mercat laboral i la conciliació del treball i la vida familiar; combatre l'atur, en particular el juvenil, el que afecta les dones i el de llarga durada; afavorir la formació en el lloc de treball; garantir la seguretat i la protecció de la salut al lloc de treball i el compliment dels convenis col·lectius sectorials i territorials aplicables; mesures per prevenir la sinistralitat laboral; altres finalitats que s'estableixin amb referència a l'estratègia coordinada per a l'ocupació, definida en l'article 145 del Tractat de funcionament de la Unió Europea; o garantir el respecte als drets laborals bàsics al llarg de la cadena de producció mitjançant l'exigència del compliment de les convencions fonamentals de l'Organització Internacional del Treball, incloses aquelles consideracions que cerquin afavorir els petits productors de països en desenvolupament, amb els quals es mantenen relacions comercials que els són favorables com ara el pagament d'un preu mínim i una prima als productors o una transparència i traçabilitat més grans de tota la cadena comercial.

En els plecs es pot preveure que l'incompliment d'alguna d'aquestes condicions especials d'execució pugui suposar la imposició de penalitats, la resolució del contracte i, fins i tot, la incursió en alguna causa de prohibició de contractar si l'incompliment està tipificat com a infracció greu i no és causa de resolució.

Davant els possibles incompliments en l'execució del contracte imputables al contractista, se li poden imposar penalitats, d'acord amb les regles següents:

¹³ En l'àmbit de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears i el seu sector públic instrumental, en l'Acord del Consell de Govern de 3 de gener de 2022 s'estableixen, en termes similars, directrius per a la inclusió de consideracions de caràcter social, laboral i mediambiental en la contractació dels ens i els organismes inclosos en el seu àmbit d'aplicació. Es pot consultar el document en aquest enllaç: <https://www.caib.es/eboibfront/pdf/ca/2022/2/1103512>

- En cas de compliment defectuós o incompliment dels compromisos o les condicions especials d'execució, els plecs o el document descriptiu poden preveure la imposició de penalitats, que han de ser proporcionals a la gravetat de l'incompliment i no poden ser superiors cada una al 10 % del preu del contracte, amb l'IVA exclòs, ni superar conjuntament el 50 % del preu del contracte.
- En cas de demora en l'execució, es preveu com a regla general la imposició de penalitats diàries a raó de 0,60 € per cada 1.000 € del preu del contracte, amb l'IVA exclòs. En el plec de clàusules administratives es poden preveure penalitats diferents per a aquest supòsit, sempre que es justifiqui adequadament.

3.4. Modificació dels contractes administratius

L'Administració només pot fer ús de la potestat de modificació del contracte per raons d'interès públic i en els supòsits taxats i amb les condicions que estableix l'LCSP.

Els contractes administratius es poden modificar per causes previstes en el plec de clàusules administratives particulars, sempre que es tipifiquin de forma clara, precisa i inequívoca i se n'estableixin l'abast, els límits, la naturalesa, les condicions i el procediment. A més, no es poden establir nous preus unitaris no prevists en el contracte ni es poden preveure modificacions que puguin alterar la naturalesa global del contracte inicial. Les modificacions previstes en el plec són obligatòries per al contractista quan la quantia no superi el 20 % del preu inicial del contracte, amb l'IVA exclòs.

També es poden dur a terme excepcionalment modificacions no previstes en el plec sempre que es limitin a introduir les variacions estrictament indispensables i es justifiqui en algun dels supòsits següents:

- Quan sigui necessari afegir prestacions addicionals sempre que no sigui possible el canvi de contractista per raons tècniques o econòmiques i que la quantia de la modificació no superi aïlladament o conjuntament amb altres modificacions no previstes el 50 % del preu del contracte.
- Quan la necessitat de la modificació derivi de circumstàncies sobrevingudes i imprevisibles en el moment de la licitació del contracte, sempre que es donin les condicions següents:
 - Que la necessitat de modificació es derivi d'una circumstància que una administració diligent no hagi pogut preveure.
 - Que la modificació no alteri la naturalesa global del contracte.
 - Que la seva quantia no superi aïlladament o conjuntament amb altres modificacions no previstes el 50 % del preu del contracte.
- Quan les modificacions no siguin substancials.

A aquestes causes genèriques aplicables a tots els contractes administratius cal afegir-hi les causes específiques que estableix l'LCSP per a cada contracte administratiu típic.

Les modificacions s'han de fer prèviament a la tramitació del procediment legalment establert i s'han de publicar en el perfil de contractant, i en alguns casos poden ser objecte de recurs especial en matèria de contractació.

3.5. Execució en sentit impropï: cessió i subcontractació

La cessió i la subcontractació són dos supòsits en els quals part de la prestació o tota és a càrrec d'un empresari diferent de l'adjudicatari del contracte.

3.5.1. Cessió dels contractes

Al marge dels supòsits de successió del contractista i sens perjudici de la subrogació a favor del creditor hipotecari en els contractes de concessió d'obres, la modificació subjectiva dels contractes només és possible per cessió contractual prevista en el plec de clàusules administratives particulars.

Perquè el contractista pugui cedir els seus drets i obligacions a tercers, s'han d'establir en el plec, com a mínim, els requisits següents:

- Que l'òrgan de contractació autoritzi, de manera prèvia i expressa, la cessió.
- Que el cedent hagi executat almenys un 20 % de l'import del contracte o, quan es tracti d'un contracte de concessió d'obres o concessió de serveis, que els hagi explotat durant almenys una cinquena part del termini de durada del contracte.
- Que el cessionari compleixi els requisits de capacitat, solvència o classificació, i no estigui incurs en cap prohibició de contractar.
- Que la cessió es formalitzi, entre l'adjudicatari i el cessionari, en una escriptura pública.

3.5.2. Subcontractació

Els contractistes poden subcontractar la realització parcial de la prestació amb tercers, amb subjecció al que disposin els plecs. Actualment la regla general és que no es pot limitar la subcontractació, de tal manera que si els plecs no especifiquen cap restricció, els contractistes poden arribar a subcontractar tota la prestació. No obstant això, els plecs poden preveure l'obligació dels licitadors d'indicar en l'oferta la intenció de subcontractar. A més els contractistes, en tot cas estan obligats a comunicar per escrit les dades dels subcontractistes en el termini màxim de la data d'inici de l'execució del contracte.

Les limitacions a la subcontractació que estableixin els plecs en cap cas poden suposar una restricció efectiva de la competència, sens perjudici del que està establert per als contractes de caràcter secret o reservat o per als que s'hagin d'acompanyar de mesures de seguretat especials.

El contractista està obligat a pagar als subcontractistes en condicions similars a les establertes per al pagament de l'Administració als contractistes, i els òrgans de contractació poden comprovar que això compleix estrictament.

3.6. La suspensió dels contractes administratius

El contracte es pot suspendre per acord de l'Administració o a instància del contractista quan es produeixi una demora en el pagament del preu superior a quatre mesos. En aquest cas, s'ha d'estendre una acta en la qual s'han de consignar les circumstàncies que l'han motivada i la situació de fet en l'execució del contracte. Una vegada acordada la suspensió, l'Administració ha d'abonar al contractista els danys i els perjudicis que efectivament se li hagin causat.

3.7. L'extinció dels contractes administratius

Els contractes administratius s'extingeixen per compliment una vegada realitzada satisfactòriament la prestació que en constitueix l'objecte, o per resolució anticipada quan es donin les circumstàncies i els requisits establerts.

3.7.1. Compliment

El compliment dels contractes és la forma normal d'extinció, que té lloc quan el contractista ha duit a terme satisfactòriament la totalitat de la prestació. Per a això, és necessari un acte formal de recepció o conformitat dins el mes següent al lliurament o realització de l'objecte del contracte o en el termini que fixi el plec de clàusules administratives particulars. La data de recepció o conformitat és el moment en què comença a comptar el termini de garantia, si n'hi ha, després del qual queda extingida la responsabilitat del contractista.

3.7.2. Resolució

L'òrgan de contractació, d'ofici o a instància del contractista, ha d'acordar la resolució del contracte quan es doni alguna de les causes de resolució de l'article 211 de l'LCSP:

- a) La mort o incapacitat sobrevinguda del contractista individual o l'extinció de la personalitat jurídica de la societat contractista, sense perjudici del que preveu l'article 98 relatiu a la successió del contractista.
 - b) La declaració de concurs o la declaració d'insolvència en qualsevol altre procediment.
 - c) El mutu acord entre l'Administració i el contractista.
 - d) La demora en el compliment dels terminis per part del contractista.
- En tot cas el retard injustificat sobre el pla de treballs que estableixen el plec o el contracte, en qualsevol activitat, per un termini superior a un terç del termini de durada inicial del contracte, incloses les pròrrogues possibles.

e) La demora en el pagament per part de l'Administració per termini superior al que estableix l'apartat 6 de l'article 198 o l'inferior que s'hagi fixat a l'empara del seu apartat 8.

f) L'incompliment de l'obligació principal del contracte.

Així mateix, són causes de resolució del contracte l'incompliment de les obligacions essencials restants sempre que aquestes últimes s'hagin qualificat com a tal en els plecs o en el document descriptiu corresponent, quan concorrin els dos requisits següents:

1r Que aquestes respectin els límits que l'apartat 1 de l'article 34 estableix per a la llibertat de pactes.

2n Que figurin enumerades de manera precisa, clara i inequívoca en els plecs o en el document descriptiu, i no són admissibles clàusules de tipus general.

g) La impossibilitat d'executar la prestació en els termes inicialment pactats, quan no sigui possible modificar el contracte de conformitat amb els articles 204 i 205; o quan, encara que es donin les circumstàncies que estableix l'article 205, les modificacions impliquin, aïlladament o conjuntament, alteracions del preu d'aquest, en una quantia superior, en més o en menys, al 20 per cent del preu inicial del contracte, a exclusió de l'impost sobre el valor afegit.

h) Les que aquesta Llei assenyali específicament per a cada categoria de contracte.

i) L'impagament, durant l'execució del contracte, dels salaris per part del contractista als treballadors que estiguin participant en aquesta, o l'incompliment de les condicions que estableixen els convenis col·lectius en vigor per a aquests treballadors també durant l'execució del contracte.

Cal destacar la incorporació expressa com a causes de resolució de l'impagament, durant l'execució, dels salaris als treballadors que hi participin i l'incompliment de les condicions que estableixin els convenis col·lectius, en connexió amb l'objectiu d'utilitzar la contractació pública com a instrument de política social.

4. CONTRACTES SUBSCRITS PER ENS QUE NO SÓN ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES

En aquesta unitat, s'han vist fins ara les normes aplicables a la preparació i l'adjudicació dels contractes de les administracions públiques, i els efectes i l'extinció dels contractes administratius. Els contractes que subscriuen els ens del sector públic que no tenen la consideració d'administració pública són contractes privats, sense les prerrogatives pròpies de les administracions públiques. Entre aquests ens, l'LCSP distingeix els que tenen la consideració de poder adjudicador i dels que no la tenen.

4.1. Poders adjudicadors que no tenen la consideració d'administració pública (PANAP)

Una de les característiques més rellevants de l'LCSP ha estat l'homogeneïtzació de les disposicions aplicables als PANAP, que fins ara podien establir mitjançant instruccions internes el seu règim de contractació, sempre que respectassin un seguit de disposicions i principis fonamentals del TRLCSP. Amb la nova LCSP han desaparegut aquestes instruccions.

Així, la preparació i l'adjudicació dels contractes subjectes a regulació harmonitzada que subscriu el PANAP es regeixen per les mateixes normes que els contractes de les administracions públiques.

En el cas dels contractes no subjectes a regulació harmonitzada, poden subscriure contractes menors quan el valor estimat sigui inferior als llindars corresponents. Per a la resta de contractes no subjectes a regulació harmonitzada, poden fer ús de qualsevol procediment d'adjudicació, excepte el negociat sense publicitat, que només es pot fer servir en els mateixos supòsits taxats que s'han vist anteriorment en el punt 2.5.2.

Els efectes i l'extinció dels contractes subscrits pels PANAP es regeixen per les normes de dret privat. No obstant això, per primera vegada se'ls apliquen determinades disposicions previstes en el règim d'efectes i extinció dels contractes administratius. En concret són les següents:

- Compliment de les obligacions en matèria mediambiental, social o laboral.
- Condicions especials d'execució i consideracions de caràcter social, mediambiental, ètic o d'altres tipus.
- Supòsits de modificació del contracte.
- Cessió i subcontractació.
- Mateixa regla general d'obligatorietat de pagar el preu en el termini de 30 dies comptadors des de la conformitat de la prestació.
- Necessitat d'autorització del departament competent de l'ens matriu, amb l'informe previ del Consell de d'Estat o de l'òrgan consultiu equivalent de la comunitat autònoma, per a modificacions de contracte no previstes en el plec de clàusules administratives particulars, sempre que l'import sigui igual o

superiorment a 6.000.000 € i la quantia de la modificació, aïlladament o conjuntament, sigui superior a un 20 % del preu inicial del contracte, amb l'IVA exclòs.

- En tot cas, són causes de resolució la impossibilitat d'executar la prestació en els termes inicialment pactats, quan no sigui possible modificar el contracte, i l'impagament dels salaris per part del contractista.
- Als contractes de concessió d'obres i concessió de serveis, hi són aplicables les mateixes causes específiques de resolució que les previstes per als contractes administratius d'aquest tipus.

En els contractes de serveis consistents en l'elaboració íntegra d'un projecte d'obra, s'exigeix la mateixa responsabilitat del contractista per defectes o errors del projecte que en els contractes administratius del mateix objecte.

4.2. Ens del sector públic que no tenen la consideració de poder adjudicador

Els òrgans competents d'aquestes entitats han d'aprovar unes instruccions per regular els procediments de contractació, que han de respectar els principis fonamentals de l'LCSP.

No obstant això, l'LCSP estableix per a aquests ens un règim opcional, de tal manera que no és necessari que dictin instruccions de contractació si segueixen les regles següents per adjudicar els contractes:

- Poden subscriure contractes menors quan el seu valor estimat sigui inferior als llindars corresponents.
- Per a l'adjudicació de contractes que superin els llindars de quantia dels contractes menors, s'han de subjectar a aquestes normes:
 - Publicació de l'anunci de licitació en el perfil de contractant.
 - El termini de presentació d'ofertes en cap cas no serà inferior a deu dies.
 - Per seleccionar la millor oferta, s'han de dissenyar els criteris d'adjudicació, substancialment en els mateixos termes que per als contractes de les administracions públiques.
 - La selecció del contractista ha de ser motivada.

L'execució d'aquests contractes es regeix per normes de dret privat, amb l'única particularitat que en els contractes de serveis consistents en l'elaboració íntegra d'un projecte d'obra s'exigeix la mateixa responsabilitat del contractista per defectes o errors del projecte que en els contractes administratius del mateix objecte.